

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет медико-фармацевтичних технологій
Кафедра Клінічної лабораторної діагностики

МАНПУЛЯЦІЙНА ТЕХНІКА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти**

підготовки перший (бакалаврський) рівень

галузі знань 22 Охорона здоров'я

спеціальності 224 Технології медичної діагностики та лікування

освітньої програми «Лабораторна діагностика»

спеціалізації (й) -

2023 рік

Робоча програма освітньої компоненти «Маніпуляційна техніка» спеціальності **224 Технології медичної діагностики та лікування** освітньої програми **Лабораторна діагностика** здобувачів вищої освіти 2 курсу (3.10д).

Розробники:

Должикова О.В. – доц. ЗВО каф. клінічної лабораторної діагностики, д.фарм.н., доц.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри клінічної лабораторної діагностики НФаУ

Протокол від «31» серпня 2023 року № 1

Зав. кафедри

проф. Римма ЄРЬОМЕНКО

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з біомедичних дисциплін

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Голова профільної комісії

проф. Надія КОНОНЕНКО

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: вибіркова

Передумови вивчення освітньої компоненти: «Маніпуляційна техніка» базується на вивченні здобувачами анатомії людини, фізіології, медичної хімії, медичної та біологічної фізики, деонтології в медицині та догляд за хворими, патоморфології з секційним курсом, патологічної фізіології й інтегрується з цими дисциплінами. ОК сприяє вивченню студентами фахових дисциплін та закладає фундамент для подальшого їх засвоєння; передбачає формування умінь застосувати знання з маніпуляційної техніки в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Маніпуляційна техніка» є вивчення понять, термінології та етико-деонтологічних аспектів в медичній діяльності з урахуванням індивідуальних особливостей пацієнта та його ставлення до хвороби. ОК вчить виконанню медичних маніпуляцій, наданню долікарняної лікувально-профілактичної та санітарно-профілактичної допомоги, першої термінової медичної допомоги при гострих захворюваннях і нещасних випадках.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться: 90 годин 3 кредити ECTS.

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Маніпуляційна техніка» є на основі глибоких наукових знань сформувати теоретичні знання та практичні навички необхідні у професійній медичній діяльності, демонструвати володіння маніпуляційною технікою, наданням долікарняної лікувально-профілактичної та санітарно-профілактичної допомоги, першої термінової медичної допомоги при гострих захворюваннях і нещасних випадках та навичками організації роботи медичного працівника в системі закладів охорони здоров'я.

Основними **завданнями** освітньої компоненти «Маніпуляційна техніка» є засвоєння теоретичних знань та практичних умінь і навичок з питань професійного спілкування; спостереження і догляд за пацієнтами; виконання медичних маніпуляцій згідно зі стандартами та правилами інфекційної безпеки; профілактика професійних захворювань і внутрішньолікарняної інфекції.

3. Компетентності та заплановані результати навчання.

Освітня компонента «Маніпуляційна техніка» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

інтегральна:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми при виконанні досліджень в лабораторіях різного профілю, інтерпретації їх результатів та управлінні роботою лабораторії або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки та наявність відповідних практичних навичок і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні (КЗ):

- **ЗК 4.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- **ЗК 5.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК 6.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- **ЗК 7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- **ЗК 8.** Навики здійснення безпечної діяльності.

спеціальні (фахові – КФ):

- **ФК 1.** Здатність здійснювати безпечну професійну практичну діяльність згідно з протоколами, рекомендаціями щодо безпеки та діючим законодавством.
- **ФК 10.** Здатність компетентно та професійно взаємодіяти з пацієнтами, колегами, медичними працівниками, іншими фахівцями, застосовуючи різні методи комунікації.
- **ФК 11.** Здатність дотримуватися нормативних та етичних вимог до професійної діяльності та захищати право пацієнта на отримання допомоги/медичних послуг на належному рівні. Дотримуватись та впроваджувати стандарти професійної діяльності.

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

- **ПРН 16.** Виконувати санітарно-гігієнічні дослідження об'єктів довкілля, фізичних і хімічних факторів, антропогенних впливів тощо з підготовкою заключення.
- **ПРН 17.** Надавати першу медичну допомогу та забезпечувати лабораторно-діагностичну складову в умовах війни та надзвичайних ситуацій.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен *знати:*

- історію розвитку і становлення догляду за хворими;
- роль медичного спеціаліста в системі охорони здоров'я, його основні завдання, права та обов'язки;
- визначення санітарно-протиепідемічного режиму, його мету, завдання, засоби забезпечення;
- поняття про внутрішньолікарняну інфекцію, інфекційну безпеку, інфекційний контроль;
- види і методи дезінфекції й стерилізації, характеристики їх;
- основні принципи лікувального харчування;
- особливості спостереження і догляду за пацієнтами з лихоманкою, порушеннями функцій органів дихання, кровообігу, травлення, сечової системи;
- основні методи лабораторних досліджень, їх принципи, підготовку пацієнтів до лабораторних досліджень;
- характеристику рентгенологічних і ендоскопічних методів дослідження, роль медичного працівника в підготовці пацієнтів до обстеження;
- основні форми медичної документації;
- основи медичної етики і деонтології;
- чинні накази та інші законодавчі документи МОЗ України.

вміти:

- проводити санітарне оброблення пацієнта;
- готувати дезінфекційні розчини, користуватися ними;
- стерилізувати медичні інструменти;
- виписувати порційну вимогу та складати добове меню для пацієнта;
- годувати тяжкохворих пацієнтів;
- вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск, добовий діурез і водний баланс;
- проводити штучну вентиляцію легень, непрямий масаж серця;
- ставити газовивідну трубку, клізми;
- проводити катетеризацію і промивання сечового міхура;
- виконувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури;
- застосовувати лікарські засоби зовнішнім, ентеральним і парентеральним способами;
- готувати пацієнта до лабораторного та інструментального (рентгенологічного, ендоскопічного) обстеження;
- готувати пацієнта до ультразвукової діагностики (УЗД);

- здійснювати забір біологічного матеріалу для лабораторного дослідження;
- вести медичну документацію.

володіти:

- методами санітарної обробки та догляду за пацієнтами;
- способами стерилізації медичних інструментів;
- способами застосування лікарських засобів;
- методами підготовки пацієнта до лабораторного та функціонального дослідження;
- методами забору біологічного матеріалу для лабораторного дослідження;
- методами надання першої допомоги.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах					
	Денна форма (3.10д)					
	Усього	у тому числі				
го		л	п	лаб.	сем.	с. р.
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ 1						
Змістовий модуль 1. Спостереження і догляд за пацієнтами.						
Тема 1. Термометрія. Демеркуризація. Лихоманка, стадії лихоманки. Догляд за хворими при лихоманці.	10	1	4	-	-	5
Тема 2. Основні симптоми при захворюваннях органів дихання, догляд за хворими з легеневою патологією. Спірометрія.	10	1	4			5
Тема 3. Основні клінічні симптоми захворювань органів кровообігу. Догляд за пацієнтами з хронічною серцевою недостатністю. Особливості догляду за хворими з порушеннями органів травлення.	10	1	4	-	-	5
Тема 4. Спостереження за хворими з порушеннями функцій нирок та сечових шляхів і догляд за ними. Спостереження за хворими з захворюваннями ендокринної системи і догляд за ними. Контрольні заходи.	15	2	8			5
Разом за змістовим модулем 1	45	5	20	-	-	20
Змістовий модуль 2. Маніпуляційна техніка.						
Тема 5. Зберігання та застосування лікарських препаратів, шляхи і способи введення	11	2	4	-	-	5
Тема 6. Забір матеріалу для лабораторних досліджень	10	1	4			5
Тема 7. Підготовка хворих до інструментальних досліджень. Ознайомлення з роботою відповідних кабінетів.	10	1	4			5
Тема 8. Догляд за тяжкохворими, реанімаційні заходи Контрольні заходи.	12	1	6	-	-	5
Разом за змістовим модулем 2	43	5	18	-	-	20
Семестровий залік з модуля «Маніпуляційна техніка»	2	-	2	-	-	-
<i>Усього годин</i>	90	10	40	-	-	40

5. Зміст програми освітньої компоненти.

Змістовий модуль 1. Спостереження і догляд за пацієнтами.

- Тема 1.** Термометрія. Демеркуризація. Лихоманка, стадії лихоманки. Догляд за хворими при лихоманці.
- Тема 2.** Основні симптоми при захворюваннях органів дихання, догляд за хворими з легеневою патологією. Спірометрія.
- Тема 3.** Основні клінічні симптоми захворювань органів кровообігу. Догляд за пацієнтами з хронічною серцевою недостатністю. Особливості догляду за хворими з порушеннями органів травлення.
- Тема 4.** Спостереження за хворими з порушеннями функцій нирок та сечових шляхів і догляд за ними. Спостереження за хворими з захворюваннями ендокринної системи і догляд за ними.

Змістовий модуль 2. Маніпуляційна техніка

- Тема 5.** Зберігання та застосування лікарських препаратів, шляхи і способи введення
- Тема 6.** Забір матеріалу для лабораторних досліджень
- Тема 7.** Підготовка хворих до інструментальних досліджень. Ознайомлення з роботою відповідних кабінетів
- Тема 8.** Догляд за тяжкохворими, реанімаційні заходи
- Семестровий контроль модуля «Маніпуляційна техніка».**

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах (денна форма)
1.	Термометрія. Демеркуризація. Лихоманка, стадії лихоманки. Догляд за хворими при лихоманці.	1
2.	Основні симптоми при захворюваннях органів дихання, догляд за хворими з легеневою патологією. Спірометрія.	1
3.	Основні клінічні симптоми захворювань органів кровообігу. Догляд за пацієнтами з хронічною серцевою недостатністю. Особливості догляду за хворими з порушеннями органів травлення.	1
4.	Спостереження за хворими з порушеннями функцій нирок та сечових шляхів і догляд за ними. Спостереження за хворими з захворюваннями ендокринної системи і догляд за ними. Контрольні заходи.	2
5.	Зберігання та застосування лікарських препаратів, шляхи і способи введення	2
6.	Забір матеріалу для лабораторних досліджень	1
7.	Підготовка хворих до інструментальних досліджень. Ознайомлення з роботою відповідних кабінетів.	1
8.	Догляд за тяжкохворими, реанімаційні заходи. Контрольні заходи.	1
Усього годин		10

7. Теми семінарських занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах (денна форма)
1.	Термометрія. Демеркуризація. Лихоманка, стадії лихоманки. Догляд за хворими при лихоманці.	4
2.	Основні симптоми при захворюваннях органів дихання, догляд за хворими з легеневою патологією. Спірометрія.	4
3.	Основні клінічні симптоми захворювань органів кровообігу. Догляд за пацієнтами з хронічною серцевою недостатністю. Особливості догляду за хворими з порушеннями органів травлення.	4
4.	Спостереження за хворими з порушеннями функцій нирок та сечових шляхів і догляд за ними. Спостереження за хворими з захворюваннями ендокринної системи і догляд за ними. Контрольні заходи.	8
5.	Зберігання та застосування лікарських препаратів, шляхи і способи введення	4
6.	Забір матеріалу для лабораторних досліджень	4
7.	Підготовка хворих до інструментальних досліджень. Ознайомлення з роботою відповідних кабінетів.	4
8.	Догляд за тяжкохворими, реанімаційні заходи Контрольні заходи.	6
9.	Семестровий залік з модуля «Маніпуляційна техніка»	2
Усього годин		40

9. Теми лабораторних занять

Не передбачено робочим навчальним планом.

10. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах (денна форма)
1.	Термометрія. Демеркуризація. Лихоманка, стадії лихоманки. Догляд за хворими при лихоманці.	5
2.	Основні симптоми при захворюваннях органів дихання, догляд за хворими з легеневою патологією. Спірометрія.	5
3.	Основні клінічні симптоми захворювань органів кровообігу. Догляд за пацієнтами з хронічною серцевою недостатністю. Особливості догляду за хворими з порушеннями органів травлення.	5
4.	Спостереження за хворими з порушеннями функцій нирок та сечових шляхів і догляд за ними. Спостереження за хворими з захворюваннями ендокринної системи і догляд за ними.	5
5.	Зберігання та застосування лікарських препаратів, шляхи і способи введення	5
6.	Забір матеріалу для лабораторних досліджень	5
7.	Підготовка хворих до інструментальних досліджень. Ознайомлення з роботою відповідних кабінетів.	5
8.	Догляд за тяжкохворими, реанімаційні заходи.	5
9.	Семестровий залік з модуля «Маніпуляційна техніка»	-
Усього годин		40

Завдання для самостійної роботи

1. Закріплення знань теоретичного курсу.

2. Напрацювання вмінь щодо оперування знаннями стосовно медичного законодавства.
3. Формування професійного світогляду студента в області медичного законодавства.
4. Підготовка доповідей на учбових конференціях.
5. Участь у науково-дослідній роботі.
6. Виступи з доповідями на студентських наукових конференціях.
7. Виконання навчальних тестів.
8. Вирішування проблемних ситуаційних завдань.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Максимально кількість балів, що присвоюється студентам при засвоєнні модулю (залікового кредиту) – 100.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно з конкретними цілями кожної теми.

На кожному практичному занятті студент відповідає на тестові завдання за темою практичного заняття, вирішує задачі, стандартизовані питання, знання яких необхідно для розуміння поточної теми, питання лекційного курсу і самостійної роботи, які стосуються поточного заняття; демонструє знання і вміння практичних навичок відповідно до теми практичного заняття. Студент на занятті може отримати від 5 до 10 балів, складання контролю засвоєння ЗМ оцінюється від 18 до 30 балів.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

В модулі 2 змістових модулі.

Поточне тестування та самостійна робота		Сума
Модуль 1		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	60-100
Т (1-4)	Т (5-8)	
30-50	30-50	

Бали поточного контролю (змістові модулі), отримані студентом протягом вивчення освітньої компоненти в рамках модулю, складаються, загальна сума балів складає від 60 (мінімальна кількість) до 100 (максимальна кількість) балів.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення модулю. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою та при вивченні модулю набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Форма проведення підсумкового контролю стандартизована і включає контроль теоретичної і практичної підготовки.

13. Форми поточного і підсумкового контролю успішності навчання

Поточна навчальна діяльність оцінюється під час кожного заняття: на практичному занятті тестовий письмовий контроль, контроль теоретичних знань, контроль практичних умінь та навичок.

Контроль засвоєння *змістового модулю* полягає в письмовій відповіді на білети, що містять тестовий контроль або теоретичне питання (теоретична частина) і вирішенні ситуаційної задачі (практична частина).

Семестровий модульний контроль сума поточної діяльності та змістових модульних контролів.

Форма підсумкового модульного контролю – семестровий залік.

14. Методичне забезпечення

1. Мультимедійні лекції.
2. Робочий зошит.

3. Методичні рекомендації за темами.
4. Законодавчі документи.
5. Тестові завдання.
6. Пакети білетів для змістовного та підсумкового модульного контролів.
7. Методичні рекомендації з підготовки до підсумкового модульного контролю з освітньої компоненти «Маніпуляційна техніка».
8. Питання до підсумкового модульного контролю.
9. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з освітньої компоненти «Маніпуляційна техніка».

15. Рекомендована література

Основна

1. Клінічна лабораторна діагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / О.І. Залюбовська, О.Н. Литвинова, В.В. Зленко, та ін. – Х : Вид-во НФаУ : «Золоті сторінки», 2008. – 200 с.
2. Лабораторная диагностика. Клинический анализ крови : учеб. пособ. для иностр. студ. высш. учеб. заведений / Р.Ф. Еременко, Э.В. Супрун, О.Н Литвинова, М.Е. Березнякова и др. ; подобщ. ред. доц. Р.Ф. Еременко. – Х.: НФаУ, 2017.– 44с.
3. Клінічний аналіз сечі. Характеристика лабораторних показників: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закладів / Р.Ф. Єрьоменко, М. Є. Березнякова, Л. В. Карабут та ін.; під заг. ред. проф. Р. Ф. Єрьоменко – Х.: НФаУ 2019 – 37 стор.

Допоміжна

1. Внутрішня медицина: Порадник лікарю загальної практики: навчальний посібник А.С. Свінціцький, О.О. Абрагамович, П.М. Боднар та ін.; За ред. проф. А.С. Свінціцького. – ВСВ «Медицина», 2014. – 1272 с. + 16с. кольоров. вкл.
2. Інфекційний контроль у медичних закладах: навч. посіб. / За заг. керівництвом Губенко І.Я. — Черкаси, 2007. — 44 с.
3. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підручник. — К.: Медицина, 2008. — 424 с.
4. Касевич Н.М. Практикум із сестринської справи: навч. посіб. — К.: Здоров'я, 2005. — 464 с.
5. Ковальова О.М., Лісовий В.М., Шевченко С.І., Фролова Т.В. та ін. Догляд за хворими: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 488 с.
6. Савка Л.С., Разінкова Л.І., Коплик А.Ф. та ін. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посіб. / За ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. — К.: Медицина, 2009. — 480 с.
7. Пасечко Н.В. Основи сестринської справи. — Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
8. Реаніматологія та інтенсивна терапія: Навч. посіб. / За ред. проф. Л.П. Чепкого. — К.: Здоров'я, 1994.
9. Міжнародний кодекс медичної етики. Прийнята 3 Всесвітньою Медичною Асамблеєю. - Лондон, 1949 // СД Бізнес-комплект Юрист-плюс. – К., Центр комп'ютерних технологій.

16. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Бібліотека Національного фармацевтичного університету — <http://www.library@nuph.edu.ua>.
2. Харківська державна медична бібліотека — <http://www.kh.med.bibc@ukr.net>.
3. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка — <http://www.korolenko.kharkov.com>.
4. Кафедра клінічної лабораторної діагностики - <http://labdiag.nuph.edu.ua/>Сайт кафедри
5. Дистанційне навчання - <http://pharmel.kharkiv.edu/moodle/login/index.php>.